

ЗМІСТ

<i>Від автора</i>	3
<i>Вступні зауваги</i>	8
I. РЕВОЛЮЦІОНІЗМ і/чи КОНСЕРВАТИЗМ? ІМПЕРІЯ і/чи СВОБОДА?	16
Міцкевич: релігійний революціонер, консервативний демократ	16
Дух Вічного Революціонера (Словацький) – органіцистичний еволюціонізм (Красінський, Норвід)	27
Подібності в ідеологічних поглядах та апокаліптичних пророцтвах Пушкіна і Шевченка	34
Відмінності в ідеологічних позиціях Пушкіна і Шевченка. Проблема їхньої еволюції	40
Романтичні дилеми: Прометей – Христос, Прометей – Мойсей. Образ сокири	55
Ситуативні й еволюційні зміни в Шевченковому світогляді	60
Вплив суспільно-політичних умов та режимів на письменницький світогляд	65
Революція як засіб захисту й досягнення (Міцкевич, Шевченко) і нищення (Словацький) ідилії буття	67
Ставлення Шевченка, Пушкіна, Міцкевича, Словацького і Красінського до кріпаччини/панщини	69
Проблема державницької свідомості Шевченка	74
II. ПИТАННЯ ПЕРЦЕПЦІЇ та РЕЦЕПЦІЇ. ІНТЕРТЕКСТУАЛЬНІ ЗВ'ЯЗКИ (ВІДНОШЕННЯ до ОКРЕМОГО ТЕКСТУ)	87
Пушкін і Лермонтов у перцепції Шевченка	87
Проблема пушкінського впливу на Шевченка	90
Міцкевич у рецепції Шевченка (в контексті його ставлення до поляків)	93
«Dziadów części III Ustęp» – «Медный всадник» – «Сон» (передтекст і інтертекст)	101
Шевченко і Красінський: відмінності, аналогії, впливи	116
Шевченко й «українська школа» в польському романтизмі. Гіпотеза про обізнаність Словацького з «Гайдамаками». Словацький про Пушкіна	120
III. ІСТОРІЯ і МІФОТВОРЧІСТЬ	128
Проблема класицизму, романтизму й реалізму Пушкіна, Міцкевича і Шевченка	128
Історичні знання та художнє зображення. Дискурсивне мислення та мислення імагінативне	141
Два підходи до зображення історичного минулого	147
Проблема Шевченкового історизму. Синкретизм архаїчної та історичної свідомості	156
Пушкінський міфологізм. Поетика повторень як засіб міфологічного дискурсу Пушкіна й Шевченка	166
Міфотворчість і деміфологізація у Словацького та Шевченка. Євангельський тоpos розпинання. Деїфікація людського – антропологізація Божеського	173

Проблема історіософічності Шевченкової поезії	181
Шевченкова візія ідеального стану. Міленаризм	193
Міфотворчість і месіанізм Міцкевича. Християнізована ідея вибраного народу у Красінського. Месіяністична і профетична міфомоделі у Пушкіна	201
Шевченків месіанізм	206
Шевченко: міфотворець чи міфомедіум?	213
IV. ХАРАКТЕР ПІДХОДІВ та ОЦІНОК (ПРЯМОЛІНІЙНІСТЬ, НЕОДНОЗНАЧНІСТЬ, АМБІВАЛЕНТНІСТЬ)	222
Пушкінське осмислення інституту монархії; погляди на аристократію й демократію	222
Рецепція вольтер'янства у Пушкіна, Міцкевича і Словацького: від захоплення до поборювання	227
Пушкінська гра точками зору, схильність до різнобічних оцінок та світоглядної і психологічної еволюції	230
Ставлення Пушкіна і Шевченка до природних та історичних прав народів-сусідів етнічної Росії	235
Республіка й монархія в уявленнях Міцкевича	240
Амбівалентність і діалогізм Словацького; його версія монарха	245
Шевченкова оцінка інституту царизму. Едипів комплекс (проблема перетворення “злого” батька на “доброго”)	249
Неоднозначність, мінливість та амбівалентність Шевченкового світосприймання	261
Шевченкова іронія та гра в профілі й маски	264
Динамічна гармонія чи “контрапунктична” цілісність Шевченка? Ідеологічна строкатість Пушкіна, Міцкевича і Шевченка	268
Дві реакції Шевченка на життєві явища	275
Мовно-культурне, політичне й геоетнічне роздвоєння	276
V. “СКАНДАЛ ЗЛА” (ПРОБЛЕМА ТЕОДИЦЕЇ)	293
Міцкевичева парадигма та її вплив на Шевченка	293
Відмінності в підходах Шевченка та Словацького. Сумніви й боговиправдання Красінського	301
Шевченків міф України в сучасній герменевтичній інтерпретації	314
Шевченкове трактування проблеми зла (походження, причини, природа)	320
Проблема зла у «Княжні»	327
У чому, за Шевченком, корінь зла: у суспільній структурі чи в людській природі?	334
Шевченко про боротьбу зі злом	335
Зло – тільки зло чи й засіб у наближенні людини до Бога? Екзистенціаль страждання	338
Проблема Шевченкового дуалізму (“пристосована” й “непристосована” особистості)	340

VI. Між ТІЛОМ і ДУХОМ, ПРИРОДОЮ і БЛАГОДАТТЮ (ВІТАЛІЗМ, ГЕДОНІЗМ, СПІРИТУАЛІЗМ, ТАНАТОЛОГІЯ)	348
Шевченківський віталізм	349
Епікурейсько-гедоністичне світовідчуття раннього Пушкіна. Поет ренесансного типу?	358
Міцкевич: від Густава до Конрада	376
Антиномія матеріалізму і спіритуалізму у Словацького	381
Еротична й танатична екзистенція Красінського	389
VII. “ФІЛОСОФІЯ ТРАГІЗМУ”. РОСІЙСЬКА ‘СУДЬБА’, ПОЛЬСЬКИЙ ‘LOS’, УКРАЇНСЬКА ‘ДОЛЯ’, Або ФАТАЛІЗМ, ВОЛОНТАРИЗМ, АБСУРДНИЙ БУНТ (ВИКЛИК)	394
Топос каяття. Екзистенційні запитання	394
Романтичний дискурс долі. Пушкінська забобонність, топос “рока” та екзистенціаль передчуття	407
Семантика російського поняття <i>судьба</i> та польського поняття <i>los</i>	420
“Судьба”, “жребий”, “фортуна” у Пушкіна. Зв’язок з давньогрецькою міфологією долі	426
Пушкін про роль випадку	431
Лермонтов: між критицизмом, волонтаризмом і фаталізмом	434
Провіденційний волонтаризм Міцкевича та його увага до віщих знаків	437
Словацький: долевизначальна угода з надприродною силою, фаталізм поступу і персональний волонтаризм	440
Красінський: між Приреченням і Божим Провидінням	445
Українські народні уявлення про долю	456
Міфологема долі у Шевченка	459
VIII. ЕКЗИСТЕНЦІЙНІ ЛІРИЧНІ РОЗДУМИ	482
Міцкевич-лірик як філософ екзистенції (<i>vita speculativa</i> поміж <i>vita activa</i>)	483
Лірика, епос і драма у Міцкевича, Словацького, Красінського, Пушкіна та Шевченка	490
Умовність елегійного жанру та лірико-екзистенційні роздуми	499
Специфіка екзистенційного дискурсу Словацького	502
Пушкінські та Шевченкові богошукання. Роль Лермонтова. Бог Словацького і Красінського	506
Шевченко: пророк, апостол, шаман чи екзистенційний поет? Пушкін у цьому аспекті	518
Екзистенційні рефлексії Шевченка і Пушкіна	529
Підсумкові спостереження. Романтики з погляду модернізму й постмодернізму	547
Показчик імен	557